

- Q. 1. Attempt the following in not more than two sentences each :- 20
- (a) Define 'Tort'
 - (b) What is 'Public Nuisance'?
 - (c) Define the term 'Appropriate Laboratory' under the Consumer Protection Act, 1986.
 - (d) What does 'Accord and Satisfaction' mean?
 - (e) Define the term 'consumer dispute' under Consumer Protection Act, 1986.
 - (f) What do you mean by Scienter's Rule?
 - (g) What are Extra Judicial Remedies?
 - (h) What does 'Actio Personalis Moritur Cum Persona' mean?
 - (i) Define the term 'complainant' under Consumer Protection Act, 1986.
 - (j) What does 'Volenti Non Fit Injuria' mean?
- Q. 2. Write short notes on any **four** of the following :- 20
- (a) Central Consumer Protection Council.
 - (b) Act of God
 - (c) Contributory Negligence
 - (d) Six Carpenter's case
 - (e) Restrictive Trade Practices
 - (f) Liability by Ratification.
- Q. 3. Solve any **two** of the following problems:- 12
- (a) In the advertisement of hair dye, the manufacturer of hair dye represent that consumer would be quite safe in respect of self spreading dye but evidence showed that its use was not quite safe. On its use on rats showed that rats suffered from tumours and on its experimental use on two women showed that it enhances possibility of breast cancer.
 - (i) Is the Manufacturer liable? why?
 - (ii) What is the remedy available to consumer? why?
 - (b) ABC & Co., a firm of solicitors employed Mr X, as a clerk. Most of the work of firm was done by him. Supriya who was a widow owned some cottages. She went to solicitor's office for purpose of getting her cottages sold and there she met Mr X, who fraudulently induced her to execute a transfer deed of cottages to himself on pretence that documents were necessary for sale of property. He then dishonestly disposed of property for his own benefit. Supriya sued the firm.

- (i) Will Supriya succeed? Why?
- (ii) Is there any defence available to the ABC & Co.? Why?
- (c) 'A' resided in a house next to the Roman Catholic Chapel of which 'B' was the priest. The chapel bell kept ringing all hours of the day and night, causing annoyance to 'A'
 - (i) Who is liable? What is the nature of tort committed here? Why?
 - (ii) What is remedy available to Mr. A? Why?

Q. 4. Attempt any **four** essay type questions from the following:-

48

- (a) What are general defences available in an action of Tort?
- (b) What is meant by 'Consumer'. Explain in detail the aims and object of the Consumer Protection Act, 1986.
- (c) What is the rationale of strict liability? Explain with reference to Rylands v/s Fletcher.
- (d) What is defamation? Distinguish between libel and slander.
- (e) Explain the three tier system of Consumer Redressal Agencies under the Consumer Protection Act, 1986.
- (f) Discuss 'Damnum Sine Injuria' and 'Injuria Sine Danmum', citing relevant case laws.

(मराठी रुपांतर)
(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

प्र. १. प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

२०

- (अ) 'अपकृत्य' व्याख्या लिहा.
- (ब) सार्वजनिक उपद्रव म्हणजे काय?
- (क) ग्राहक संरक्षण कायदानुसार १९८६ नुसार 'समुचित प्रयोगशाळा' व्याख्या लिहा.
- (ड) 'सामंजस्य' आणि 'समाधान' म्हणजे काय?
- (इ) 'ग्राहक वाद' ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ नुसार व्याख्या लिहा.
- (फ) सायंटर रूल (नियम) म्हणजे काय?
- (ग) गैरन्यायीक उपाययोजना कोणत्या आहेत?
- (ह) 'अॅक्टीओ पर्सनॅलिस मॉरीटर कम पर्सोना' म्हणजे काय?
- (ई) ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ 'तक्रार कर्ता' व्याख्या लिहा.
- (ज) 'वालेन्टी नॉन फिट इंजुरीया' म्हणजे काय?

प्र. २. टिपा लिहा कोणत्याही चार :-

२०

- (अ) केंद्रिय ग्राहक संरक्षण परीषद.
- (ब) दैवी कृत्य
- (क) हानीसहाय्यक दुर्लक्ष
- (ड) सहा सुतारांची केस. (Six Carpenter's case)
- (इ) प्रतिबंधीत व्यापार पद्धती.
- (फ) अनुसमर्थनाने येणारे उत्तरदायीत्व

प्र. ३. कोणतेही दोन सोडवा.

१२

- (अ) एका हेअरडायच्या जाहीरातीमध्ये, उत्पादकाने सदर डाय हा वापराच्या दृष्टीने पुर्णतः सुरक्षीत असल्याचे दर्शविले परंतु वापरास तो डाय सुरक्षीत नसल्याचे सिद्ध झाले. उंदरांवर त्याचा वापर केल्यावर उंदरांना गाठी आल्याचे आढळले तसेच प्रयोगिक तत्वावर दोन महीलांवर त्याचा वापर केल्यावर त्यामुळे स्तनांचा कर्करोग होण्याची शक्यता वाढल्याचे दिसून आले.
 - (१) उत्पादक उत्तरदायी आहे का? का?
 - (२) ग्राहकाला कोणती उपाययोजना उपलब्ध आहे? का?
- (ब) अबक आणि कंपनी, या सॉलीसीटर फर्मने 'एक्स' ला कारकून म्हणून नियुक्त केले. सदर फर्मचे जास्तीत जास्त काम तो करायचा. सुप्रीया ही एक विधवा होती आणि तिच्याकडे काही कॉटेजेसची मालकी होती. ती सदर कॉटेजेसची विक्री करण्यासाठी सॉलीसीटर फर्ममध्ये गेली आणि एक्सला भेटली. त्याने संपत्तीच्या विक्रीसाठी महत्वाचे आहेत असे सांगून तिला फसवणुकीने कॉटेजेसच्या हस्तांतरणाचे कागदपत्रे त्याच्या नावाने करण्यास प्रेरीत केले. नंतर त्याने ती संपत्तीची अप्रामाणिकपणे व स्वतःच्या फायद्यासाठी विल्हेवाट लावली. सुप्रीया ने फर्मवर दावा केला.
 - (१) सुप्रीया यशस्वी होईल? का?
 - (२) अ.ब.क. आणि कंपनीला कोणते बचाव उपलब्ध आहेत? का?
- (क) 'अ' हा एक रोमन कॅथलिक चॅपेलच्या समोर रहात होता ज्याचा धर्मगुरू 'ब' आहे. सदर चॅपेलची घंटा रात्रंदिवस वाजत असल्यामुळे 'अ' ला उपद्रव होतो.
 - (१) कोण उत्तरदायी आहे? इथे कोणत्या प्रकारच अपकृत्य घडले आहे? का?
 - (२) 'अ' ला कोणती उपाययोजना उपलब्ध आहे? का?

४८

प्र. ४. सविस्तर उत्तरे द्या (कोणतेही चार) :-

- (अ) 'अपकृत्य'च्या दाव्यामध्ये कोणते सर्वसामान्य बचाव उपलब्ध आहेत.
- (ब) ग्राहक म्हणजे काय? ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ चे ध्येय आणि उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.
- (क) सक्त जबाबदारी तत्वाची तर्कसंगती रेलँड वि फ्लेचर या खटल्याच्या आधारे स्पष्ट करा.
- (ड) अब्रुनुकसानी म्हणजे काय? लेखी आणि मौखिक बदनामी मधील फरक लिहा?
- (इ) ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ नुसार ग्राहक तक्रार निवारण यंत्रणेची त्रीस्तरीय रचना स्पष्ट करा.
- (फ) 'डॅमनम साईन इंजुरीया' आणि 'इंजुरीया साईन डॅमनम' संयुक्तीक केस लॉचे आधारे चर्चा करा.